

Valtionavustuspäätös

Perustiedot

Valtionapuviranomainen

Ympäristöministeriö

Avustusasia/hakemus

Facta-kuntarekisterin rakennusvalvontaosion Ryhti-yhteensopivuuden jatkokehitys (va-ym-2024-8-2)

Haku

Kuntien ja maakuntien liittojen rakennetun ympäristön tiedonhallinnan uudistaminen 3. hakukierros (va-ym-2024-8)

Päätöksen päivämäärä

14.2.2025

Tiedoksiannon lähetyspäivämäärä

17.2.2025

Hakija

Tampereen kaupunki (0211675-2)

Päätöksen sisältö

Päätös

Myönnetään: 185 000 €

Päätöksen perustelu

Avustus myönnetään valtionavustuslain 5 §:n mukaisena erityisavustuksena valtion talousarvion momentilta 35.20.35. Avustukset alueiden käytön ja rakentamisen digitalisaatioon.

Avustuspäätös on tehty valtionavustuslain (688/2001) ja hallintolain (434/2003) sekä seuraavien säännösten nojalla:

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmälaki (431/2023):

- 5 § Rakennetun ympäristön tietojärjestelmään toimitettavat alueidenkäyttöä koskevat tiedot
- 6 § Alueidenkäytön tietojen pysyvät yksilöivät tunnuksot
- 7 § Rakennetun ympäristön tietojärjestelmään toimitettavat rakentamista koskevat tiedot

Alueidenkäyttölaki (132/1999, Maankäyttö- ja rakennuslaki 31.12.2024 asti):

- 29 § Maakuntakaavan esitystapa
- 40 § Yleiskaavan esitystapa
- 55 § Asemakaavan esitystapa
- 78 b § Tonttijaon esitystapa

Rakentamislaki (751/2023):

- 43 § Rakentamisluvan myöntäminen
- 61 § Rakentamislupahakemus
- 68 § Rakentamislupahakemuksen käsittely
- 72 § Rakennuksen viranomaiskatselmusten tietojen toimittaminen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään
- 73 § Rakentamisen lupiin liittyvien tietojen toimittaminen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään

Päätöksenteossa on otettu huomioon 18.10.2024 julkaistussa hakuilmoituksessa ja hakuoppaassa

(liite 1) ilmoitetut ehdot ja arviointikriteerit. Ympäristöministeriö on käsitellyt hakemuksen, ja todennut sen täyttävän kaikki hakuehdot ja haun vähimmäiskriteerit. Ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen edustajista koottu riippumaton arviointiryhmä pisteytti hakemukset. Ympäristöministeriön 18.10.2024 julkaisemassa Kuntien ja maakuntien liittojen rakennetun ympäristön tiedonhallinnan uudistaminen -hakuoppaassa on kuvattu hakemusten arviointiperusteet.

Arvioinnissa hakemuksen saamien pisteiden keskiarvo on 3,92 maksimin ollessa 5,00.

Hankkeen toteuttajajoukko on monipuolinen ja osapuolien yhteistyö lisää hankkeen vaikuttavuutta.

Toimenpiteiden vaiheistus ja aikataulutus on realistinen. Esitetty suunnitelma on jatkoa edelliselle avustetulle hankkeelle (avustuspäätös 18.6.2024), jossa ympäristöministeriö on myöntänyt hakijalle avustusta vain hankkeen kahteen ensimmäiseen työpakettiin. Tässä jatkohankkeessa avustetaan hankkeen saattaminen loppuun, jolla mahdollistetaan järjestelmää käyttävien kuntien uusien lakivelvoitteiden täyttäminen siirtymäaikaisten puitteissa.

Hankesuunnitelma on selkeä ja siinä on tarkasti kuvattu toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.

Hakijalla on asianmukainen suunnitelma toimenpiteiden seurantaan ja riskienhallintaan.

Esitetty ratkaisu sujuvoittaa rakennetun ympäristön tiedonhallintaa.

Ratkaisulla on hyvä potentiaali vakiintua osaksi kuntien rakentamisen lupaprosesseja.

Hankkeen lopputulokset ovat monistettavissa skaalattavissa valtakunnallisesti. Suomen muutkin kunnat hyötyvät lopputuloksista. Esitetty ratkaisu liittyy kuntien käyttämiin asiointipalveluihin. Asiointipalvelujen kanssa tehtävissä API-määrittelyissä on ehdottoman tärkeää tehdä tiivistä yhteistyötä eri järjestelmätoimittajien kanssa.

Toimenpiteiden esitetyt kustannukset ovat kohtuullisia suhteutettuna muutostarpeeseen, yleiseen hintatasoon ja muiden hakijoiden esittämiin sekä aiemmilla hakukierroksilla esitettyihin suunnitelmiin.

Avustuksen hyväksytty käyttötarkoitus

Tampere, Helsinki ja Sipoo yhdessä tietojärjestelmätoimittaja CGI Suomi Oy:n kanssa hakevat valtiolta tukea lakisääteisiin rakennetun ympäristön tiedonhallinnan muutosten toteuttamiseen. Uuden rakentamislain sekä RYTJ-lain mukainen rakentamisen tietojen käsittely ja toimittaminen Ryhti-järjestelmään vaatii merkittäviä muutoksia kuntien käyttämiin ohjelmistoihin, järjestelmiin ja rajapintoihin. Muutostyö kokonaisuudessaan edellyttää kattavan kehittämiskokonaisuuden toteutusta, joka jakautuu useampaan projektiin.

Tässä projektissa toteutetaan rakentamisen tietoja koskevan kehittämiskokonaisuudistuksen toinen vaihe, jossa keskitytään kuntarekisterijärjestelmän rakennusvalvontaosion kehittämiseen. Projekti keskittyy erityisesti uudisrakentamistiedon Ryhti-integraatiotestaukseen, kuntarekisterijärjestelmään tarvittavien uusien hallintatyökalujen kehittämiseen, sekä CGI:n kuntarekisterin ja Cloudpermit Oy:n Lupapisteen välisen integraation uusimiseen. Projekti on merkittävä askel kohti kuntien rakentamisen tietoja koskevaa tuotantokäyttöön soveltuvaa ratkaisua ja Ryhti-käyttöönottoa, joka jatkaa keväällä 2024 rahoituksen saaneen FACTARAVA1-hankkeen pohjalta.

Kehittämiskokonaisuuden tavoitteena on luoda valmius sille, että kaikki noin kaksisataa CGI:n kuntarekisteriä käyttävää kuntaa voivat uuden lainsäädännön velvoittamin tavoin käsitellä rakennustietoja kansallisten tietomallien mukaisesti ja toimittaa siirtymäajan päättymiseen mennessä rakentamisen tietoja Ryhti-tietojärjestelmään.

Avustuksen hyväksytty käyttöaika

8.1.2025 - 30.9.2026

Muut avustuksen käyttöä koskevat erityiset ehdot

Velvollisuus ilmoittaa toimenpiteiden muuttumisesta tai viivästymisestä

Mikäli toimenpiteitä ei voida toteuttaa avustushakemuksessa esitetyn mukaisesti, avustuksen saajan tulee viipymättä ilmoittaa asiasta kirjallisesti ympäristöministeriölle.

Kirjanpitovelvollisuus

Avustuksen saajat ovat velvollisia seuraamaan toimenpiteiden kokonaiskustannuksia omalla erillisellä seurantakohteella kukin omassa kirjanpidossaan ja korvauksetta esittämään kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat avustuksen käytön selvittämiseksi. Kirjanpito on pidettävä ja säilytettävä kirjanpitolain (1336/1997) mukaisesti, ja siten, että kaikki avustukseen liittyvien menojen tositteet voidaan vaikeudetta tutkia. Kaikkien osapuolten tulee myös ylläpitää työajanseurantaa.

Palveluväylään liittyvät kustannukset

Lakisääteisiä tehtäviä hoitavat organisaatiot ovat olleet velvoitettuja Palveluväylän käyttöön jo vuodesta 2016 lähtien. Myönnettyä avustusta alueiden käytön ja rakentamisen digitalisaatioon voidaan käyttää ainoastaan rakennetun ympäristön tiedonhallinnan uudistamiseen rakennetun ympäristön tietojärjestelmälain (431/2023), alueidenkäyttölain (132/1999) ja rakentamislain (751/2023) aiheuttamiin uusiin velvoitteisiin. Tämän takia Palveluväylään liittyvät kustannukset eivät ole avustuskelpoisia.

Avustuksen maksaminen ja raportointi

Avustus maksetaan avustuksen saajalle avustuspäätöksessä esitetyn maksatusaikataulun mukaisesti jälkikäteen toteutuneiden kustannusten perusteella pääsääntöisesti kahdessa erässä.

Avustuksen saajan tulee raportoida ympäristöministeriölle hankkeen etenemisen Valtioavustuspalvelussa (www.haeavustuksia.fi). Raportointi toimitetaan maksatuksen hakemisen yhteydessä, pois lukien ensimmäinen maksatuserä, jos hakija on hakenut ennakkomaksatusta. Valtionavustuslain (688/2001) 12 §:n 2 momentin nojalla valtionavustuksesta voidaan maksaa ennakkoa, jos se on valtionavustuksen käytön kannalta perusteltua sekä sen käytön valvonnan kannalta tarkoituksenmukaista.

Avustuksen saaja on voinut avustushaun yhteydessä hakea ensimmäisen maksatuserän ennakkona. Tällöin ensimmäinen avustuserä on suuruudeltaan enintään 30 % myönnetystä avustuksesta. Avustuksen saajan tulee raportoida ensimmäisen maksatuserän käyttö avustuspäätöksessä esitetyn maksatusaikataulun mukaisesti. Ensimmäistä maksatuserää voi hakea myös toteutuneita kustannuksia vastaan päätöksessä esitetyn maksatusaikataulun mukaisesti.

Maksatuserät maksetaan hyväksytyn väli- tai loppuraportin ja mahdollisen rajapintatestausraportin sekä kustannusselvityksen jälkeen.

Avustuksen maksatuksen pyytämisen yhteydessä ympäristöministeriölle tulee toimittaa:

- erittely toimenpiteiden toteutuneista kustannuksista
- pääkirjaote (otteet) ajalta, jota maksatushakemus koskee

3. työaikadokumentit avustuksen saajan ja yhteishankkeen osapuolien organisaatiossa käytetystä työajasta,
4. avustuksella tehtyt hankintapäätökset tai sopimukset,
5. kopiot maksetuista ja kirjanpitoon kirjatusta menotositteista
6. tilintarkastajan lausunto (vain loppuraportoinnin yhteydessä)

Tulosten jakaminen

Avustuksen hakuehtojen mukaisesti avustuksella tehdystä tietojärjestelmien ja ohjelmistojen kehitystyöstä ei saa periä uudelleen maksua muilta kunnilta tai maakuntien liitoilta. Avustuksen saajan tulee mahdollisuuksien mukaan sopia kirjallisesti kehitystyöhön osallistuvan tietojärjestelmä- tai ohjelmistotoimittajan kanssa avustuksella tehdyn tietojärjestelmien ja ohjelmistojen kehitystyön tulosten, kuten ohjelmiston tai ohjelmistokomponentin version, jakamisesta muille kunnille ja maakuntien liitoille siten, että kaikki Suomen kunnat ja maakuntien liitot saavat veloituksetta käyttöoikeuden kehitettyihin uusiin toiminnallisuuksiin. Asiakaskohtaiset räätälöinnit ja käyttöönotto eivät sisälly tulosten jakamisen ehtoihin.

Tiedottaminen ja viestintä

Hanketta ja muita siihen liittyviä toimenpiteitä koskevassa tiedottamisessa ja viestinnässä avustuksen saajan tulee huolehtia siitä, että ympäristöministeriö mainitaan avustuksen maksajana ja Ryhti-hanke yhteistyökumppanina.

Hakukohtaiset poikkeukset vakioehtoihin

Ympäristöministeriön vakioehtojen lisäksi haussa tulee huomioida seuraavat ehdot ja tarkennukset:

Yhteishankkeet:

Avustusta voi hakea vain useamman kunnan tai maakuntien liittojen yhteistyöhankkeena. Kuntien hankkeissa tulee olla mukana vähintään kolme kuntaa ja maakuntien liittojen hankkeissa vähintään kaksi maakuntien liittoa.

Yhteistyöhankkeissa yksi hakijoista toimii päähakijana eli niin sanottuna teknisenä hallinnoijana, jonka asianosaisina olevat osapuolet ovat valtuuttaneet asioimaan asiamiehenä puolestaan. Hallinnoija hoitaa hakemiseen ja raportointiin liittyvät tehtävät kaikkien osapuolten puolesta. Kaikki osapuolet ovat valtionavustuksen hakijoita ja saajia, jotka omalta osaltaan noudattavat valtionavustuspäätöstä ja päätöksen osaksi otettuja vakioehtoja.

Päähakijalla eli hallinnoijalla on oltava osapuolilta saadut valtakirjat, joilla oikeus edustaa yhteishankkeen osapuolia osoitetaan. Valtakirja toimitetaan haun yhteydessä tai jälkikäteen avustushaun määrääjän jälkeen. Ympäristöministeriö maksaa avustuksen hallinnoijan kautta. Yhteistyöhankkeissa tulee eritellä kuntien vastuut ja toimenpiteet sekä kustannukset toimenpiteissä, jotka kukin hakija toteuttaa. Päähakija vastaa hankkeen etenemisestä, raportoinnista ja huolehtii siitä, että osapuolet ovat sopineet hankkeen toteuttamisesta keskenään riittävällä tavalla.

Ennakon maksaminen

Avustuksen ensimmäinen erä voidaan maksaa ennakkona ennen kustannusten syntymistä, jos

se on perusteltua hankkeen toteuttamisen kannalta. Ennakko on maksimissaan 30 % myönnetystä avustuksesta. Ennakon käyttö raportoidaan avustuspäätöksen maksatus- ja raportointiaikataulun mukaisesti.

Maksatus ja raportointi:

Avustuksen maksatusta haetaan valtionavustuspalvelussa osoitteessa www.haeavustuksia.fi.

Maksatusta haetaan avustuspäätöksessä esitetyn maksatusaikataulun mukaisesti.

Maksatuksen yhteydessä ministeriöön toimitetaan seuraavat raportit ja dokumentit:

1. Raportti hankkeen edistymisestä
2. Pääkirjaote ajalta, jota maksatushakemus koskee
3. Työaikadokumentit avustuksen saajan ja mahdollisesti muissa kunnissa ja maakuntien liitoissa käytetystä
4. työajasta (ei koske alihankintaa)
5. Laskut ja maksutositteet tai muut vastaavat kirjanpitositteet
6. Lisäksi loppumaksatuksen yhteydessä toimitetaan:
7. Avustuksella tehtyt hankintapäätökset ja/tai sopimukset
8. Tilintarkastajan lausunto

Yhteiskunnallinen hyöty ja tulosten jakaminen:

Avustuksella kehitetään kuntien ja maakuntien liittojen käyttämiä rakennetun ympäristön tietoja käsitteleviä järjestelmiä ja ohjelmistoja. Kehittämisessä varmistetaan, että valtakunnallisessa siirtymävaiheessa muut kunnat ja maakuntien liitot hyötyvät myös valtionavustuksilla tehtävän kehitystyön tuloksista.

Valtionavustusta saaneissa hankkeessa tehdystä tietojärjestelmien ja ohjelmistojen kehitystyöstä ei saa periä uudelleen maksua kunnilta tai maakuntien liitoilta. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikki Suomen kunnat ja maakuntien liitot saavat käyttöoikeuden veloituksetta hankkeessa kehitettyyn uuteen toiminnallisuuteen tai ratkaisuun. Asiakaskohtaiset räätälöinnit ja käyttöönotto eivät sisälly tulosten jakamisen ehtoihin.

Avustuksen saaja kunta tai maakunnan liitto sopii hankkeeseen osallistuvan tietojärjestelmätoimittajan kanssa kehitettävän ohjelmiston/ohjelmistokomponentin version käyttöoikeuden jakamisesta. Tulosten jakamisessa kunnat ja maakuntien liitot saavat kehitettyyn ohjelmistoon/ohjelmistokomponenttiin omaa sisäistä toimintaansa koskevan käyttäjäkohtaisen käyttöoikeuden. Kunnilla ja maakuntien liitoilla ei ole oikeutta jakaa kehitettävää ohjelmistoa/ohjelmistokomponenttia kolmannelle osapuolelle ilman toimittajan etukäteen antamaa kirjallista suostumusta. Kehitettävän ohjelmiston/ohjelmistokomponentin immateriaalioikeudet kuuluvat edelleen valmistajalle.

Kehitettävän ohjelmiston/ohjelmistokomponentin seuraavien versioiden kustannukset kunnille ja maakuntien liitoille on oltava kohtuulliset.

Siltä osin, kun hankkeessa luodaan uusia tiedonhallintaa sujuvoittavia ja tietoaaineistoja parantavia sovellutuksia ja /tai toiminnollisuuksia, tulee mahdollisen jatkokehityksen ja ylläpidon vastuut olla myös selvitetty ja esitetty hankehakemuksessa.

Vakioehdot

Ympäristöministeriön erityisavustuksen ehdot ja rajoitukset (15.2.2024 -)

Kustannusarvio

Kustannuslaji	Ehdotettu	Hyväksytty	Lisätiedot
Henkilöstö	0 €	0 €	
Palvelujen ostot	172 500 €	172 500 €	CGI:n ICT-kehitys
Matkat	0 €	0 €	
Muut kulut	12 500 €	12 500 €	Tampereen projektitoimiston talouspalvelu ja tilintarkastus
Yleiskustannukset	0 €	0 €	
Yhteensä	185 000 €	185 000 €	

Myönnetty avustus

Omaan toimintaan

Myönnetty avustus omaan toimintaan: 185 000 €

Ympäristöministeriön osuus muutoksen välttämättömistä avustuskelpoisista kustannuksista voi olla 100 %. Valtionavustus voidaan myöntää täysimääräisenä, sillä se on valtionavustuksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja tuloksellisuus huomioon ottaen välttämätöntä ja perusteltua. Eduskunta on talousarvion yhteydessä päättänyt, että avustuksella korvataan toteutuneet hyväksyttävät kustannukset. Talousarvion mukaisesti määräraha aiheutuu tarpeesta korvata kunnille ja maakuntien liitoille uudessa lainsäädännössä edellytetyt tiedonhallinnan muutuskustannukset.

Avustuksen maksatus- ja raportointiaikataulu

Avustuksen maksatusta ja raportointia koskee seuraava aikataulu:

Tapahtuma	Määräpäivä	Raportointikausi	Summa
Väliraportti	20.1.2026	8.1.2025 - 31.12.2025	
Loppuraportti	31.12.2026	1.1.2026 - 30.9.2026	
Yhteensä			0 €

Pankkiyhteystiedot

Avustusta maksetaan hakemuksella annetulle pankkitilille. Jos pankkitili muuttuu avustuksen käytön aikana, tulee uusi pankkitili käydä muuttamassa tälle avustusasialle Haeavustuksia.fi-palvelussa.

IBAN:FI9220461800062804

BIC/Swift:NDEAFIHH

Clearingkoodi:

Pankin nimi:

Pankin katuosoite:

Pankin postinumero:

Pankin kaupunki:

Pankin valtio:

Pankin hyväksymä valuutta:EUR

Yhteyshenkilö

Minna Perähuhta
Neuvotteleva virkamies
minna.perahuhta@gov.fi
+358 295 250 223

Allekirjoitukset

Teppo Lehtinen
Ylijohtaja

Allekirjoitettu: 14.2.2025

Minna Perähuhta
Neuvotteleva virkamies

Allekirjoitettu: 11.2.2025

Oikaisuvaatimusohje

Oikaisuvaatimusoikeus

Asianosainen, joka on tyytymätön tähän päätökseen, saa vaatia siihen oikaisua.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolta oikaisua vaaditaan:
Ympäristöministeriö

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa.

Jos päätös on annettu tiedoksi sähköisesti, päätös katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on annettu tiedoksi postitse kirjeellä, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, oikaisuvaatimusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- oikaisua vaativan nimi ja yhteystiedot
- päätös, johon vaaditaan oikaisua (avustusasian asianumero)
- millaista oikaisua vaaditaan
- millä perusteilla sitä vaaditaan.

Jos oikaisua vaativan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän yhteystiedot.

Oikaisuvaatimuksen liitteet

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä:

- asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu
- asiamiehen valtakirja
- tarvittaessa selvitys siitä, milloin oikaisua vaativa on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys oikaisuvaatimusajan alkamisen ajankohdasta.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä kello 16.15. Postitse kirjeenä lähetettävä oikaisuvaatimus on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille edellä mainitussa ajassa.

Oikaisuvaatimuksen lähettäminen tapahtuu lähettäjän vastuulla. Jos oikaisuvaatimusta ei ole tehty määräajassa, oikaisuvaatimus jätetään tutkimatta.

Viranomaisen kirjaamon sähköpostiosoite:

kirjaamo.ym@gov.fi

Viranomaisen kirjaamon postiosoite:

PL 35, 00023 Valtioneuvosto

Viranomaisen käyntiosoite:

Aleksanterinkatu 7, Helsinki

Viranomaisen puhelinvaihde:

+35829516001

Valitus viranomaisen oikaisuvaatimukseen antamaan päätökseen

Viranomaisen oikaisuvaatimukseen antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Vakioehdot

Vakioehtojen nimi

Ympäristöministeriön erityisavustuksen ehdot ja rajoitukset

Ehtojen voimassaoloaika

15.2.2024 -

Vakioehtojen soveltamisala ja sovellettavat säädökset

Nämä vakioehdot ovat osa valtionavustuksen myöntämistä koskevaa päätöstä.

Jos valtionavustuspäätös ja sen vakioehdot ovat keskenään ristiriidassa, tulkintajärjestys on seuraava:

- Valtionavustuspäätös ja päätöksessä yksilöidyt erityiset ehdot,
- Valtionavustuspäätöksen liitteenä olevat vakioehdot.

Valtionavustuksen käyttöön sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001) sekä valtionavustuspäätöksessä mahdollisesti mainittuja muita säädöksiä.

Ehtojen ja rajoitusten noudattaminen

Valtionavustuksen saajan on valtionavustuslain 13.2 §:n mukaan noudatettava avustettavassa hankkeessa tai toiminnassa valtionavustuspäätökseen otettuja ehtoja ja rajoituksia.

Valtionavustuspäätöksen ja avustusta koskevien tietojen julkisuus

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, julkisuuslaki) 1 §:n mukaan viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei kyseisessä tai muussa laissa erikseen toisin säädetä. Salassa pidettävistä asiakirjoista säädetään julkisuuslain 24 §:ssä.

Valtionavustuslain 32 b §:n 1 momentin mukaan valtionapuviranomaisen tulee toimittaa valtionavustustoiminnan vähimmäistiedot Valtiokonttorille valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettaviksi. Valtionavustuslain 32 d §:n 1 momentin mukaan Valtiokonttori julkaisee valtionavustuksia koskevia julkisia tietoja valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelussa (Tutkiavustuksia.fi-palvelu). Tietovarantoon toimitettavista ja siellä julkaistavista tiedoista säädetään valtionavustuslaissa ja valtioneuvoston asetuksessa VN 1394/2022.

Julkista tietoa ovat esimerkiksi valtionavustuksen hakijana ja saajana olevan oikeushenkilön nimi, haetun ja myönnetyn valtionavustuksen euromäärät, avustuksen käyttötarkoitus sekä avustuksen alueellinen kohdentuminen.

Valtionavustuksen maksaminen

Valtionavustuksen maksamisen ehdot ja aikataulu määritellään valtionavustuspäätöksessä.

Valtionavustuslain 12 §:n 4 momentin mukaan valtionavustuksen saajan tulee antaa valtionapuviranomaiselle valtionavustuksen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot.

Hankintamenettelyä koskevat ehdot

Velvollisuus noudattaa hankinnoissa hankintalainsäädäntöä

Valtionavustuksen saajan tulee selvittää ja ottaa toiminnassaan huomioon mahdollinen velvollisuutensa noudattaa hankintoja tehdessään julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (1397/2016, hankintalaki).

Valtion, kuntien ja seurakuntien viranomaisten lisäksi hankintayksiköitä ovat mm. sellaiset valtionavustuksen saajat, jotka täyttävät hankintalain 5 §:n mukaiset julkisoikeudellisen laitoksen tunnusmerkit. Julkisoikeudellinen laitos on velvollinen kilpailuttamaan hankintansa noudattaen hankintalain mukaisia menettelyitä. Lisäksi, jos avustuksen saaja saa hankinnan tekemistä varten tukea yli puolet hankinnan arvosta hankintalaissa tarkoitetuilta hankintayksiköiltä, se on velvollinen noudattamaan hankintalakia kyseisessä hankinnassa.

Hankinnalla tarkoitetaan tavaroiden ja palveluiden ostamista, vuokraamista tai siihen rinnastettavaa toimintaa sekä urakalla teettämistä taloudellista vastiketta vastaan. Hankintaa ei ole esimerkiksi omana työnä tekeminen, palkkaaminen työsuhteeseen tai maan, olemassa olevien rakennusten tai muun kiinteän omaisuuden hankinta tai vuokraus.

Hankintalain 31 §:n mukaan hankintaa ei saa pilkkoa eriin tai laskea sen arvoa poikkeuksellisin menetelmin hankintalain soveltamisen välttämiseksi. Tavara- tai palveluhankintaa ei saa liittää rakennusurakkaan eikä hankintoja saa yhdistellä keinotekoisesti hankintalain noudattamisen välttämiseksi.

Hankintalainsäädännön oikeasta soveltamisesta on vastuussa valtionavustuksen saaja.

Jos hankinta on tehty vastoin hankintalainsäädäntöä, hankintameno ei ole hyväksyttävä kustannus.

Hankintoihin liittyvät asiakirjat on säilytettävä huolellisesti osana hallinto- ja kirjanpitoaineistoa, ja ne tulee toimittaa pyydettyä valtionapuviranomaiselle.

Pienhankinnat

Pienhankintoja koskevia ehtoja sovelletaan sellaiseen avustuksen saajaan, jolla ei ole omaa hankintaohjeistusta.

Ympäristöministeriö edellyttää julkisten hankintojen avoimuuden vuoksi, että kaikki vähintään 30 000 euroa (alv 0 %) ylittävät hankinnat kilpailutetaan pyytämällä tarjoukset tai selvittämällä muulla tavalla useammalta kuin yhdeltä tavarantoimittajalta. Kilpailutukseen liittyvät

asiakirjat dokumentoidaan ja ne on pyydettyäessä toimitettava ympäristöministeriölle.”

Pakotteiden huomioon ottaminen kaikissa hankinnoissa

Valtionavustuksen saajan on kaikissa hankinnoissa varmistettava, että tarjoajaan tai sen edunsaajapiiriin ei kohdistu Euroopan unionin, Yhdistyneiden kansakuntien (YK) tai Suomen viranomaisten asettamia pakotteita tai varojen jäädyttämispäätöksiä. Tarjouspyynnöissä tämän voi toteuttaa sisällyttämällä tarjouspyyntöihin toimittajan vakuutuksen siitä, etteivät pakotteet koske sitä tai sen edunsaajapiiriä.

Tavaroita tai palveluja hankittaessa tulee hankintasopimukseen sisällyttää lauseke, jonka mukaan tilaajalla on oikeus irtisanoa hankintasopimus päättymään välittömästi, jos palveluntuottajaa/toimittajaa/urakoitsijaa tai tämän alihankkijaa rasittaa julkisia hankintoja koskevassa lainsäädännössä tarkoitettu pakollinen poissulkemisperuste tai julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 81 §:n 1 momentin 3-11 kohdissa tarkoitettu harkinnanvarainen poissulkemisperuste tai Euroopan unionin tai Yhdistyneiden kansakuntien (YK) kohdistama pakote taikka Suomen viranomaisten asettama pakote tai varojen jäädyttämispäätös, vaikka peruste olisi syntynyt vasta sopimussuhteen alkamisen jälkeen.

Jos hankinta on tehty vastoin näitä pakotteiden huomioon ottamista koskevia ehtoja, hankintameno ei ole hyväksyttävä kustannus

Muut yleisiin asioihin liittyvät ehdot

Valtionavustuksen saajan tulee huolehtia organisaationsa hyvästä hallintotavasta sekä riittävästä riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta.

Valtionavustuksen saajan on huolehdittava, että avustettavassa toiminnassa tai hankkeessa aikaansaatu tulosten tekijänoikeudet tai muut immateriaalioikeudet kuuluvat sille lain mukaisesti tai erillisen sopimuksen nojalla, eikä tulosten laatisemisessa loukata kolmansien osapuolten tekijänoikeutta tai muita immateriaalioikeuksia.

Valtionavustuksen saajalla on velvollisuus noudattaa digipalvelulain vaatimuksia silloin kun valtionapuviranomainen osallistuu yhteisön digitaalisten palvelujen kehittämisen tai käytön rahoittamiseen vähintään puolella kehittämiskustannuksista tai vuotuisista ylläpitokustannuksista.

Valtionavustuksen käytön seurannan järjestämisvelvollisuus

Valtionavustuksen käytön seuraaminen kirjanpidossa

Valtionavustuspäätös on toimitettava tiedoksi kirjanpidosta vastaavalle. Valtionavustuksen saajan on perustettava kirjanpitoonsa muista toiminnoista erillinen kustannuspaikka tai seurantakohde avustuskohteen talouden seuraamiseksi. Taloudella tarkoitetaan toiminnasta tai hankkeesta aiheutuneita kustannuksia, tuloja ja rahoitusta.

Valtionavustuksen käyttötarkoitusta vastaavien tuottojen ja kulujen tulee olla syntyneitä valtionavustuspäätöksessä yksilöitynä käyttöaikana ja niiden tulee olla kirjattuina käyttöajalle.

Kirjanpito on pidettävä ja säilytettävä siten, että kaikki avustukseen liittyvien menojen tositteet voidaan vaikeudetta tutkia.

Työajanseuranta

Valtionavustuksen saajan tulee huolehtia asianmukaisesta työajanseurannasta, jos se on tarpeen avustettavalle toiminnalle kohdennettavien palkkakustannusten luotettavaksi varmentamiseksi. Työajanseuranta on järjestettävä, mikäli työntekijä ei työskentele 100 % työajastaan hankkeelle. Osa-aikaisesti hankkeelle työskentelevien työntekijöiden on hankkeen keston ajan pidettävä tuntitasoista työajanseurantaa hankkeelle tekemästään työstä. Työajanseuranta hyväksytään organisaation hyväksymiskäytäntöjen mukaisesti.

Valtionapuviranomaisella on oikeus jättää rahapalkat osittain tai kokonaan hyväksymättä, jos työajanseurantaa ei ole järjestetty näiden ehtojen mukaisesti tai seurantaa ei voida pitää luotettavana.

Valtionavustuksen käyttö hyväksyttävään käyttötarkoitukseen

Valtionavustuksen käyttötarkoitus on yksilöity valtionavustuspäätöksessä.

Valtionavustuslain 13.1 §:n mukaan valtionavustusta saadaan käyttää ainoastaan valtionavustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen.

Avustuksen saajan tulee käyttää avustus valtionavustuspäätöksessä ja hakemusasiakirjoissa esitetyn mukaisesti siten, että toiminnalle tai hankkeelle asetetut tavoitteet saavutetaan.

Valtionavustuksen edelleen välittämistä koskevat ehdot

Valtionavustusta voidaan edelleen välittää vain, mikäli se on sallittu valtionavustuspäätöksessä.

Valtionavustuksen saaja on vastuussa valtionavustuksen oikeasta käytöstä myös muun kuin saajan toimintaan tai hankkeeseen edelleen välitetyn avustuksen osalta.

Jos valtionavustuspäätöksessä on yksilöity, että valtionavustus on myönnetty käytettäväksi myös valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen, valtionavustuksen saajan on ennen valtionavustuksen edelleen välittämistä tehtävä valtionavustuslain 7.3 §:n mukainen sopimus valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista toimintaa tai hanketta toteuttavan (siirron saajan) kanssa.

Valtionavustuksen saajan on avustuksen edelleen välittämistä koskevassa sopimuksessa varmistettava, että siirron saaja tietää edelleen välitettyjen varojen luonteesta valtionavustuksena ja että siirron saaja noudattaa avustuksen käytössä valtionavustuksen saajaa koskevan valtionavustuspäätöksen ehtoja ja rajoituksia sekä selvittää avustuksen käytön valtionavustuksen saajalle. Sopimuksessa on varmistettava, että valtionavustuksen saajalla on mahdollisuus valvoa siirron saajan avustuksen käyttöä riittävällä tavalla. Sopimuksessa on

varmistettava, että valtionapuviranomainen voi tarvittaessa tarkastaa siirron saajan taloutta ja toimintaa valtionavustuslain 16.1 §:n mukaisesti.

Valtionavustuksen saajan on avustuksen edelleen välittämistä koskevassa sopimuksessa varmistettava, että valtionavustusta ei siirretä käytettäväksi sellaisille tahoille taikka suoraan tai välillisesti sellaisille henkilöille tai yhteisöille, joita rasittaa Euroopan unionin tai Yhdistyneiden kansakuntien (YK) kohdistama pakote taikka Suomen viranomaisten asettama pakote tai varojen jäädyttämis päätös. Tämän varmistamiseksi sopimukseen tulee sisällyttää siirron saajan vakuutus siitä, etteivät pakotteet koske sitä tai sen edunsaajapiiriä.

Valtionavustuksen saajan ja siirron saajan välinen sopimus tulee pyydettyäessä toimittaa tiedoksi valtionapuviranomaiselle.

Valtionavustuksen käyttöaikaa koskevat rajoitukset

Valtionavustusta saa käyttää vain valtionavustuspäätöksessä yksilöitynä käyttöaikana.

Valtionavustuksella hankitun omaisuuden käyttöön liittyvät rajoitukset ja velvollisuudet

Valtionavustuslain 13.3 §:n mukaan, jos valtionavustus on myönnetty tiettyä valtionavustuspäätöksessä määriteltä käyttötarkoitusta varten käytettävän omaisuuden hankintaan tai perusparannukseen, omaisuutta ei saa käyttää pysyvästi muuhun kuin valtionavustuspäätöksessä määritellyyn käyttötarkoitukseen eikä omaisuuden omistus- tai hallintaoikeutta luovuttaa toiselle valtionavustuspäätöksessä määrättyä valtionavustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttöaikana.

Valtionavustuksen saajan on vakuutettava riittävällä ja asianmukaisella tavalla valtionavustuksella hankittu omaisuus.

Valtionavustuspäätöksessä mainittujen erityisten ehtojen muuttaminen

Ympäristöministeriö voi avustuksen saajan hakemuksesta perustellusta syystä muuttaa valtionavustuksen käyttötarkoitusta ja -aikaa sekä käytön ehtoja. Muutosta koskeva kirjallinen hakemus perusteluineen on tehtävä hyvissä ajoin ennen avustuksen käyttöajan päättymistä. Hakemuksessa on mainittava avustuspäätöksen asianumero.

Muut valtionavustuksen käytön yleisiin lähtökohtiin liittyvät ehdot

Ympäristöministeriö myöntää valtionavustuksia valtion talousarvion määrärahoista. Valtionavustuspäätöksessä päätetään, kuinka suuren osan erityisavustus saa kattaa avustettavan hankkeen tai toiminnan toteutuneista kokonaiskustannuksista.

Ympäristöministeriön erityisavustuksella katetaan avustettavasta hankkeesta syntyvää alijäämää, joka lasketaan vähentämällä hyväksyttävistä kustannuksista samoihin kustannuksiin saadut muut avustukset ja hankkeesta mahdollisesti saadut tuotot.

Mikäli ympäristöministeriön avustus on suurempi kuin toteutunut alijäämä, niin avustuksen ja toteutuneen alijäämän erotus tulee palauttaa ministeriölle (ks. kohta 4.2 Valtionavustuksen palauttamisvelvollisuus).

Valtionapuviranomaisella on oikeus päätöksellään määrätä valtionavustuksen maksaminen lopetettavaksi välittömästi, jos avustuksen saajaa tai avustuksen saajan antaman pakotevakuutuksen kohdassa 1. a) tarkoitettua muuta tahoa rasittaa Euroopan unionin tai YK:n kohdistama pakote, tai jos valtionavustukseen liittyvät suoritukset voivat välillisesti tai välittömästi päätyä taholle, jolle on asetettu vakuutuksessa tarkoitettuja pakotteita, vaikka peruste olisi syntynyt vasta avustuspäätöksen antamisen jälkeen

Hyväksyttävät kustannukset

Kustannusten hyväksymisen yleiset periaatteet

Hyväksyttäviksi kustannuksiksi katsotaan avustushakemuksen mukaiset avustettavan toiminnan tai hankkeen kannalta tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset kustannukset, jotka aiheutuvat avustettavan toiminnan tai hankkeen toteuttamisesta. Tukikelpoisia ovat kustannukset, jotka ovat syntyneet valtionavustuspäätöksessä määriteltynä valtionavustuksen käyttöaikana, ja jotka kirjanpitolain (1336/1997) ja -asetuksen (1339/1997) sekä hyvän kirjanpitotavan mukaan on kirjattava avustuksen käyttöajalle kuluiksi.

Kustannusten tulee olla tosiasiallisesti syntyneitä ja todennettavissa kirjanpidosta. Kustannuksina hyväksytään vain todellinen avustuksen saajan maksettavaksi jäävä osuus.

Hankintamenojen tukikelpoisuus

Jos hankinta tai pienhankinta on tehty vastoin näiden vakioehtojen kohdassa 1.7 olevia hankintamenettelyä koskevia ehtoja, hankintameno ei ole hyväksyttävä kustannus.

Jos avustusta käytetään irtaimen käyttöomaisuuden hankintaan ja hankintamenot kirjataan taseeseen, voidaan hankintamenot ottaa huomioon hyväksyttävinä kustannuksina siltä ajalta, kun niitä on käytetty hankkeessa.

Hankeavustuksella toteutettavien kalusteiden ja laitteiden hankintojen tulee olla välttämättömiä hankkeen toteuttamisen kannalta. Hankkeessa hankitun irtaimiston tulee jäädä palvelemaan avustuksen saajan yleishyödyllistä toimintaa.

Investointiavustuksissa käyttöomaisuuteen aktivoitavat hankinnat ovat kokonaisuudessaan (poislukien alv) hyväksyttäviä kustannuksia.

Palkkojen ja palkkioiden tukikelpoisuus

Hyväksyttäviä palkkakustannuksia ovat avustettavan hankkeen tai toiminnan toteuttamiseksi tarpeellisesta työstä aiheutuneet palkkakustannukset sekä niiden lakisääteiset sivukulut sekä lakiin tai työehtosopimukseen perustuvat kustannukset. Työajanseuranta on järjestettävä kohdan 2.1 ohjeistuksen mukaisesti.

Palkat ovat siltä osin tukikelpoisia, kuin ne eivät ylitä toimialan yleistä palkkatasoa. Lomapalkkavaraukset ovat hyväksyttäviä kustannuksia, mikäli ne aiheutuvat hankkeen toteuttamisesta. Lakisääteiset työterveyskustannukset ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Kohtuullisina kustannuksina ministeriö hyväksyy palkkoja tai palkkioita kutakin palkansaajaa kohden kuitenkin enintään määrän, joka vastaa 80 000 euron vuosipalkkaa ja lisäksi lakisääteiset sivukulut. Palkkaan katsotaan kuuluvaksi rahapalkat sekä organisaation yleisten periaatteiden mukaiset luontoisedut.

Ks. myös kohta 2.1 Valtionavustuksen käytön seurannan järjestämisvelvollisuus.

Omana työnä tekeminen

Mikäli avustuksen saaja tuottaa tarvitsemansa palvelun tai tavarat itse, hyväksyttävänä kustannuksina huomioidaan vain palvelun tai tavarat todelliset tuotantokustannukset.

Matkakustannusten tukikelpoisuus

Matkakustannukset ovat tukikelpoisia siltä osin kuin ne ovat kohtuullisia ja hankesuunnitelman mukaisia, eivätkä matkustajalle maksettavat korvaukset ylitä valtionavustuksen saajaa koskevissa virka- ja työehtosopimuksissa sovittuja ehtoja. Jos valtionavustuksen saajaa koskevat virka- ja työehtosopimukset eivät sisällä ehtoja matkakustannusten korvaamisesta tai valtionavustuksen saajaan ei sovelleta virka- ja työehtosopimuksia, kaikki matkakustannukset hyväksytään valtion matkustussäännön mukaisina.

Arvonlisäverojen tukikelpoisuus

Arvonlisävero on hyväksyttävä kustannus, mikäli avustuksen saajalla ei ole avustettavan toiminnan osalta arvonlisäverotuksessa vähennysoikeutta ja arvonlisäverokulut jäävät avustuksen saajan lopullisesti maksettavaksi. Kunnille ja maakuntien liitoille myönnettyissä valtionavustuksissa hyväksytään vain arvonlisäverottomat kustannukset.

Yleiskustannusten kohdentaminen

Avustuksen saaja voi kohdentaa erityisavustukselle toiminnan yleiskustannuksia seuraavin rajoituksin.

Yleiskustannuksia ovat avustuksen saajan yleishallinnosta aiheutuneet kulut, jotka eivät välittömästi kohdistu mihinkään tiettyyn toimintoon tai hankkeeseen. Jos yleiskustannukset aiheutuvat toimijalle hankkeesta huolimatta, ei yleiskustannuksia voi kohdentaa hankkeen kirjanpitoon. Yleiskustannusten määrä voi olla enintään 15 % avustetun hankkeen kokonaiskustannuksista.

Yleiskustannusten on oltava:

* selkeästi ja perustellusti kohdennettuja

- * hankkeen kustannusarvion mukaisia
- * erikseen dokumentoituja
- * koko käyttöajan saman perusteisia.

Yleiskustannusten on perustuttava todellisiin kustannuksiin, jotka voidaan myös osoittaa toteutuneiksi.

Yleiskustannusten aiheuttamisperusteista toimitetaan erillinen selvitys ympäristöministeriölle pyydettyäessä.

Ympäristöministeriöllä on oikeus olla hyväksymättä tilityksessä esitettyjä kustannuksia, jos kustannusten liittyminen valtionavustuksella rahoitettavaan toimintaan ei ole selkeästi osoitettavissa.

Ei-hyväksyttävät kustannukset

Seuraavia kustannuksia ei saa kattaa ympäristöministeriön avustuksella, eikä niitä voida sisällyttää myöskään hankkeen tai toiminnan kokonaiskustannuksiin.

Kustannukset joita ei hyväksytä:

- * poistot, lukuun ottamatta edellä kohdassa Hankintamenojen tukikelpoisuus määriteltyjä investointiavustusten poistoja
- * varainhankinnan kustannukset
- * liike- ja sijoitustoiminnan kustannukset
- * kirjanpitoaissa (1336/1997) tarkoitetut varaukset (poikkeuksena lomapalkkavaraus)
- * laskennalliset erät, jotka eivät perustu jo toteutuneisiin kustannuksiin
- * lainojen lyhennykset ja korot
- * irtisanomiskorvaukset tai irtisanomisajalta ilman työntekovelvoitetta maksettavat palkkakustannukset
- * ei-lakisääteisten lisäeläkkeiden maksut
- * tulospalkkiot ja bonukset
- * edunvalvontamenot ja edustuskulut (verohallinnon ohjeet; Edustusmenot tuloverotuksessa) (Edustuskuluilla ei tarkoiteta hankkeen toteuttamisen kannalta tarpeellisia ja kohtuullisia neuvottelukuluja)
- * vastikkeettomat menot, kuten apurahat, lahjoitukset, palkinnot, lahjakortit tai muut vastaavat rahasuoritukset
- * oikeudenkäyntikulut, oikeuden langettamat korvaukset sekä rangaistusluonteiset maksut, kuten takaisinperinnästä suoritettavat velvoitteet, sakot, viivästyskorot tai muistutusmaksut
- * avustuksen palautus, takaisinperintävelvoitteet tai luottotappio edelleen jaetusta avustuksesta
- * muiden avustuskohdeiden kustannukset tai alijäämät
- * valtionavustuspäätöksessä poisrajatut kustannukset
- * kustannukset, jotka eivät aiheudu hankkeesta tai eivät ole tarpeellisia tai kohtuullisia.

Ei-hyväksyttävien kustannusten lista on esimerkinomainen ja informatiivinen.

Toiminnassa tai hankkeessa saatuihin tuloihin liittyvät ehdot

Tuloilla tarkoitetaan sellaisia vastikkeellisia rahavirtoja, jotka saadaan kerrytettyä suoraan avustetun toiminnan tai hankkeen raportoiduilla kustannuksilla. Tulot voivat kertyä myynnistä, vuokrauksesta, käyttökorvauksista tai muusta luovutetusta vastikkeesta.

Avustettavasta toiminnasta tai hankkeesta avustuksen käyttöaikana kertyneet tulot otetaan vähennyksenä huomioon määritettäessä hankkeen hyväksyttäviä kustannuksia.

Avustettavan toiminnan tai hankkeen rahoitukseen liittyvät ehdot

Rahoitus tarkoittaa avustettavaan toimintaan tai hankkeeseen saatua rahaa ilman luovutettavan vastikkeen vaatimusta.

Omavastuuosuus hyväksyttävistä kustannuksista tarkoittaa sitä osuutta hyväksyttävien kustannusten yhteismäärästä, joka jää jäljelle ulkopuolisella rahoituksella katettavien hyväksyttävien kustannusten yhteismäärän vähentämisen jälkeen.

Avustuksen saajan on raportoinnin yhteydessä ilmoitettava avustetun hankkeen tai toiminnan muu julkinen – valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön tai julkisoikeudellisen laitoksen tai säätiön tai muun yksityisen toimijan myöntämä – rahoitus. Myös Euroopan unionin varoista myönnettävä rahoitus on ilmoitettava

Maksutta käyttöön saatuja resursseja koskevat ehdot

Maksutta käyttöön saadulla resurssilla tarkoitetaan valtionavustuksen saajan saamaa resurssia, joka on kohdistettu valtionavustuksella rahoitettavaan toimintaan tai hankkeeseen ja josta valtionavustuksen saaja ei joudu maksamaan.

Jos valtionavustuspäätöksessä on otettu huomioon toimintaan tai hankkeeseen maksutta käyttöön saadut resurssit, on valtionavustuksen saajan raportoitava maksutta käyttöön saatujen resurssien toteutuminen valtionavustuksen käytön selvittämisen yhteydessä.

Lisäksi valtionavustuksen saajan on ilmoitettava tällaisten resurssien saatavuudessa tapahtuvista muutoksista.

Valtionavustuksen saajan tiedonanto- ja ilmoittamisvelvollisuudet

Valtionavustuksen saajan tulee valtionavustuslain 14.1 §:n mukaisesti antaa ympäristöministeriölle valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot.

Valtionavustuksen saajan tulee valtionavustuslain 14.2 §:n mukaisesti ilmoittaa viipymättä ympäristöministeriölle valtionavustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen vaikuttavasta olosuhteiden muutoksesta tai muusta valtionavustuksen käyttöön vaikuttavasta muutoksesta. Muulla muutoksella tarkoitetaan erityisesti valtionavustuksen käyttötavalle asetettujen ehtojen ja rajoitusten toteutumiseen vaikuttavia muutoksia. Valtionavustuksen käyttöön vaikuttavia muutoksia ovat myös avustettavan hankkeen tai toiminnan toteuttamisen laadussa tai

laajuudessa tai rahoituksessa tapahtuvat olennaiset muutokset. Muutoksen arvioinnin perustana ovat avustushakemuksessa annetut ja valtionavustuspäätöksen perustaksi otetut tiedot.

Valtionavustuksen saajan on ilmoitettava vastuuhenkilöitään koskevat muutokset ympäristöministeriöön.

Valtionavustuksen palauttamisvelvollisuus

Valtionavustuslain 20.1 §:n mukaan valtionavustuksen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai perusteettomasti saamansa valtionavustus tai sen osa. Valtionavustuksen saajan tulee palauttaa valtionavustus tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää valtionavustuspäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 100 euroa, se voidaan jättää palauttamatta.

Valtionavustuksen saajan on oma-aloitteisesti ryhdyttävä toimenpiteisiin vastoin valtionavustuspäätöstä maksetun valtionavustuksen tai sen osan palauttamiseksi.

Valtionavustuslain 24 §:n mukaan valtionavustuksen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisin perittävälle määrälle valtionavustuksen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä.

Palautuksen yhteydessä on mainittava valtionavustuspäätöksen asianumero ja se momentti, jolta avustus on maksettu. Lisäksi tilisiirron viestikenttään on eriteltävä koron ja palautettavan avustuksen osuus. Avustus tulee palauttaa ympäristöministeriön tilille.

Valtionavustuksen käytön selvittämisvelvollisuus

Valtionavustuksen saajan tulee toimittaa ympäristöministeriölle selvitys valtionavustuksen käyttämisestä valtionavustuspäätöksessä ilmoitettuun määräaikaan mennessä. Loppuselvityksen lisäksi ympäristöministeriö voi avustuspäätöksessä edellyttää saajaa toimittamaan väliselvityksen tai muun ylimääräisen selvityksen avustuksen käytöstä ja hankkeen etenemisestä jo ennen käyttöajan päättymistä.

Selvitykseen sisältyy hankkeen tai toiminnan talouden ja tuloksellisuuden raportointi. Selvityksen perusteella ympäristöministeriö arvioi, onko yksittäinen avustus käytetty oikeaan tarkoitukseen ja valtionavustuspäätöksen ehtojen mukaisesti sekä sitä, mikä on avustuskokonaisuuden laajempi vaikuttavuus.

Mahdollinen vaatimus ulkopuolisen tilintarkastajan lausunnon toimittamisesta sisältyy valtionavustuspäätökseen.

Avustuksen saajan tulee pyydettyäessä toimittaa myös muita selvityksiä, joita tarvitaan valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi, kuten esimerkiksi avustetun kohteen kustannuspaikkaa vastaava pääkirja tai vastaava kirjanpidon ote, tuloslaskelma ja tase liitetietoineen, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus tai toiminnantarkastuskertomus sekä tositteet tai tositejäljennökset.

Pääkirjan/kirjanpidon raporttien tulee olla riittävän yksityiskohtaisia, jotta voidaan todentaa, miten kustannus liittyy tukikelpoiseen toimintaan.

Avustuksen saajan tulee tarvittaessa toimittaa myös muita selvityksiä avustuksen käyttöön liittyen, jos ympäristöministeriö niitä pyytää, kuten työajanseurantalomake, henkilösivu- ja yleiskulukertoimien laskentaperusteet ja ALV-selvitys.

Avustetun toiminnan tai hankkeen vaikutusten arviointi

Avustuksen saajan on pyydettyessä raportoitava avustetun toiminnan tai hankkeen tuloksista ja ympäristövaikutuksista ympäristöministeriölle viiden vuoden ajan avustetun toiminnan tai hankkeen päättymisestä.

Tulosten hyödyntäminen

Valtionavustuksella tavoiteltujen vaikutusten saavuttamiseksi on tärkeää, että avustetun toiminnan tai hankkeen tuloksia on mahdollista hyödyntää laajasti. Tulosten hyödyntämisestä voi olla tarkempia ehtoja valtionavustuspäätöksessä.

Seuranta- ja valvontakäytännöt

Ympäristöministeriö huolehtii valtionavustuksen valvonnasta hankkimalla valtionavustuksen käyttö- ja seurantatietoja sekä muita tietoja samoin kuin tekemällä tarvittaessa tarkastuksia. Perustana valtionavustuksen valvonnassa ovat valtionavustuksen saajalta saatavat tiedot.

Valtionavustusten käyttöä valvoo myös valtiontalouden tarkastusvirasto (laki valtiontalouden tarkastusvirastosta 676/2000 2 §).

Valtionavustuksen saajan tiedonanto- ja ilmoittamisvelvollisuuden osalta ks. kohta 4.1.

Tarkastusoikeudet

Valtionavustuslain 16 ja 17 §:ssä säädetään tarkastusoikeudesta ja tarkastuksen suorittamisesta.

Ympäristöministeriöllä tai sen valtuuttamalla toisella viranomaisella tai ulkopuolisella tilintarkastajalla on oikeus suorittaa valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia.

Jos valtionavustus on myönnetty käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan hankkeeseen tai toimintaan, ympäristöministeriöllä on oikeus tarvittaessa tarkastaa valtionavustuspäätöksen mukaista toimintaa tai hanketta toteuttavan taloutta ja toimintaa.

Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä ja tilintarkastajalla on oikeus päästä tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa valtionavustuksen saajan hallinnassa tai käytössä oleviin liike-, varasto- tai muihin vastaaviin ammatin tai elinkeinon harjoittamiseen käytettäviin tiloihin ja muille

alueille, joiden oloilla on merkitystä valtionavustuksen myöntämiselle ja käytön valvonnalle. Tarkastusta ei suoriteta kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Valtionavustuksen saajan velvollisuus avustaa tarkastuksessa

Valtionavustuslain 17.1 §:n mukaan valtionavustuksen saajan on korvauksetta annettava tarkastusta suorittavalle virkamiehelle ja tilintarkastajalle kaikki tarkastuksen kannalta tarpeelliset tiedot ja selvitykset, asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto sekä muutoinkin avustettava tarkastuksessa.

Valtionavustuksen maksatuksen keskeytys

Valtionavustuslain 19 §:n mukaan valtionapuviranomainen voi päätöksellään määrätä valtionavustuksen maksamisen keskeyttäväksi, jos:

- 1) on perusteltua aihetta epäillä, että valtionavustuksen saaja ei menettele 12 §:n 4 momentissa taikka 13 tai 14 §:ssä tarkoitetulla tavalla;
- 2) ne perusteet, joilla valtionavustus on myönnetty, ovat olennaisesti muuttuneet; taikka
- 3) Euroopan yhteisön lainsäädännössä edellytetään maksamisen keskeyttämistä.

Valtionavustuksen takaisinperintä ja korot

Valtionapuviranomaisen velvollisuus takaisinperintään

Valtionapuviranomaisen velvollisuudesta valtionavustuksen takaisinperintään säädetään valtionavustuslain 21 §:ssä. Valtionapuviranomaisella on velvollisuus päätöksellään määrätä valtionavustuksen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu valtionavustus takaisin perittäväksi, jos valtionavustuksen saaja on:

- 1) jättänyt palauttamatta sellaisen valtionavustuksen tai sen osan, joka 20 §:n mukaan on palautettava;
- 2) käyttänyt valtionavustuksen olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty;
- 3) antanut valtionapuviranomaiselle väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan valtionavustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin, taikka salannut sellaisen seikan; taikka
- 4) muutoin 1–3 kohtaan verrattavalla tavalla olennaisesti rikkonut valtionavustuksen käyttämistä koskevia säännöksiä tai valtionavustuspäätökseen otettuja ehtoja.

Harkinnanvarainen takaisinperintä

Valtioapuviranomaisen mahdollisuudesta harkinnanvaraiseen säädetään valtionavustuslain 22 §:ssä. Valtionapuviranomainen voi päätöksellään määrätä valtionavustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun valtionavustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi, jos:

- 1) valtionavustuksen saaja on menetellyt 12 §:n 4 momentin taikka 13 tai 14 §:n vastaisesti;
- 2) valtionavustuksen saaja on kieltäytynyt antamasta 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua aineistoa tai avustamasta mainitussa momentissa tarkoitetulla tavalla tarkastuksessa;
- 3) valtionavustuksen saaja on lopettanut valtionavustuksen kohteena olleen toiminnan, supistanut sitä olennaisesti tai luovuttanut sen toiselle;
- 4) valtionavustuksen saaja on 13 §:n vastaisesti luovuttanut toiselle omistus- tai

hallintaoikeuden omaisuuteen, joka on hankittu valtionavustuksella;

5) valtionavustuksen saaja on 13 §:n vastaisesti pysyvästi muuttanut valtionavustuksen kohteena olleen omaisuuden käyttötarkoitusta;

6) valtionavustuksen saaja on joutunut ulosottotoimenpiteen kohteeksi, selvitystilaan, konkurssiin taikka yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitetun saneerausmenettelyn tai yksityishenkilön velkajärjestelyistä annetussa laissa (57/1993) tarkoitetun velkajärjestelyn kohteeksi, jollei valtionavustuksen käyttötarkoituksesta muuta johdu; taikka

7) valtionavustuksen saaja menettelee tosiasiallisesti tässä momentissa säädettyihin seikkoihin rinnastettavalla tavalla antamalla valtionavustuksen myöntämiseen, maksamiseen tai käyttämiseen liittyvälle seikalle muun kuin asian todellista luonnetta tai tarkoitusta vastaavan oikeudellisen muodon.

Korot

Valtionavustuslain 24 §:n mukaan valtionavustuksen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisin perittävälle määrälle valtionavustuksen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä.

Valtionavustuslain 25 §:n mukaan, jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään valtionapuviranomaisen asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.